

FIIA 14/2012

COMMENT

Marikki Stocchetti
Tutkija
Ulkopoliittinen instituutti

Kehityspoliitikan haasteet vuoden 2015 jälkeen > Köyhimmät uhkaavat pudota kyydistä

Kansainväliselle yhteisölle koittaa totuuden hetki vuonna 2015, kun YK:n vuosituhat-
tavoitteiden määräaika umpeutuu. Globaalin köyhyyden polarisoituminen hauraisiin
ja vahvoihin valtioihin on pulma, jonka ratkaiseminen edellyttää uudenlaista
ajattelua sekä globaalisti että kansallisesti.

Jotta köyhyys pystytään kitkemään maailmasta, kansallisesti ja kansain-
välisesti pitää onnistua päättämään
riittävästä keinoista köyhyyden pois-
tamiseksi erilaisissa tilanteissa ja
ympäristöissä.

Maaikman köyhät jakautuvat yhä
selvemmin kahteen erilliseen ryh-
mään. Ensimmäiseen ryhmään kuu-
luvat köyhät elävät 45:ssä matalan
tulotason maassa, jotka ovat alttiita
konflikteille. Näistä maista puhutaan
usein hauraina valtioina.

Toisen ryhmän köyhät taas
elävät 86 keskituloisessa maassa,
joiden joukkoon kuuluvat esimer-
kiksi Kiinan, Intian, Brasilian ja
Indonesian kaltaiset nousevat ta-
lousmahdit. Vaikka talouskasvu on
vähentänyt köyhyyttä näissä maissa,
kasvun hedelmät jakautuvat niissä
hyvin epätasaisesti.

Kehityspoliitikan on tulevaisuu-
dessa vauhditettava sekä globaaleja
että kansallisia keinoja köyhyyden
vähentämiseksi. YK on käynnistänyt
asiasta laajan valmisteluprosessin.
Siihen sisältyy muun muassa korke-
an tason paneeli, jonka puheenjohta-
jina toimivat Indonesian ja Liberian
presidentit sekä Ison-Britannian
pääministeri. YK:n kehitysryhmä
puolestaan vastaa kansallisista ja
globaaleista temaattisista kuulemi-
sista. Tavoitteena on saada aikaan
kokonaisvaltainen mutta realistinen

suunnitelma vuosien 2015–2030
kehitystavoitteista.

Kehityspoliitikan haasteiden
pohjalta tulisi laatia tiivis luettelo
tulevista kehitystavoitteista. Sekä
tavoitteet, keinot että mittarit on
syytä määritellä hyvin konkreetti-
sesti. Parhaassa tapauksessa val-
misteluprosessissa onnistutaan
ottamaan kaikki asianosaiset mu-
kaan siten, että niin hauraat valtiot
kuin nousevat taloudetkin voivat
ja haluavat sitoutua tavoitteisiin.
Asetelma on nyt toisenlainen kuin
2000-luvun alussa, jolloin laadittiin
YK:n vuosituhatjulistusta ja vuosi-
tuhattavoitteita. Silloin valmistelu-
työ oli paljon tiiviimmän YK:n
sihteeristön ja YK:n kehitysohjelman
(UNDP) vastuulla.

Vuonna 2001 hyväksyttiin
kahdeksan vuosituhatavoitetta.
Seitsemästä ensimmäisestä kansain-
välinen yhteisö on pitkälti yksimie-
linen. Näillä tavoitteilla pyritään
parantamaan kaikkein heikoimmassa
asemassa olevien – naisten ja lasten –
asemaa, ja kaikissa seitsemässä ta-
voitteessa on edistytty.

Parhaita tuloksia on saatu köy-
hyyden ja hi-viruksen/aidsin vastai-
sessa taistelussa, vaikka tulokset
vaihtelevatkin alueellisesti paljon.
Myös puhtaan juomaveden saata-
vuus, peruskoulutuksen kattavuus
ja koulutuksen tasa-arvo ovat

parantuneet. Hälyttävää on kuiten-
kin se, että äiti- ja lapsikuolleisuu-
den vähentäminen on pahasti jäljessä
asetetuista tavoitteista.

Seitsemän kansallisen tason
tavoitteen lisäksi sovittiin kahdek-
sannesta tavoitteesta, globaalin
kumppanuuden luomisesta kehityk-
seen. Suuria toiveita kohdistettiin
kansainvälisestä kaupasta käytäviin
neuvotteluihin, edullisten lääkkei-
den ja teknologian saatavuuteen sekä
kehittyvien maiden velkaongelman
hoitamiseen. Lisäksi kaikkein köy-
himmille maille – jotka ovat usein
myös hauraita valtioita – luvattiin
erityistä huomiota.

Seitsemästä ensimmäisestä vuo-
situhatavoitteesta poiketen globaa-
lille kumppanuudelle ei kuitenkaan
määritelty konkreettisia mittareita.
Tavoitteessa ei myöskään puututtu
köyhyyden ja kansainvälisen politiik-
kan välisiin yhteyksiin.

Viime kesänä Rio de Janeirossa
pidetyssä YK:n kestävä kehityksen
konferenssissa (Rio+20) nousi esiin
ajatus kestävä kehityksen tavoittei-
den määrittelemisestä. Nämä tavoit-
teet voitaisiin yhdistää vuosituhat-
tavoitteiden arviointiin. Ehdotusta
puoltaa se, että köyhyys kytkeytyy
sosiaaliin ja taloudellisiin sekä
ympäristö- ja turvallisuuskysymyk-
siin. Ihmisoikeuskysymykset on
otettu yhä painokkaammin mukaan

Ulkopoliittinen
instituutti

Kruunuvuorenkatu 4

PL 400

00161 Helsinki

Puhelin

---

(09) 432 7000

Fax

---

(09) 432 7799

www.fiia.fi

Ulkopoliittinen instituutti on eduskunnan yhteydessä toimiva, riippumaton tutkimuslaitos. Instituutti tuottaa korkeatasoista tutkimusta, joka tukee poliittista päätöksentekoa ja avointa keskustelua niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Instituutin julkaisut käyvät läpi sisäisen editointiprosessin, mutta julkaistavat näkemykset ovat kirjoittajien omia.

köyhyydestä käytävään keskusteluun, mikä ei ole kaikkien maailman hallitusten mieleen.

Vuosituhatjulistus ja vuosituhat-tavoitteet ovat edelleen pätevä perusta köyhyyden vastaiselle työlle, mutta köyhyyttä on osattava lähestyä uudella tavalla.

Edellä mainitut kaksi köyhien ryhmää toimivat hyvänä esimerkkinä: yksikään 45 hauraasta valtiosta ei ole tavoittanut yhtään vuosituhat-tavoitetta. 1,2 miljardia ihmistä on jäämässä tyystin syrjään kehityksestä. Samat ihmiset kärsivät pahiten myös huonosta kansainvälisestä ja kansallisesta hallinnosta sekä demokratian puutteesta – oli kyse sitten ruokapulasta, ympäristötuhoista tai talousvaikeuksista. Heikosta hallinnosta kärsivät maat ovat kyvyttömiä hallitsemaan luonnonvarojaan kestävästi, valvomaan öljy- ja kaivos-teollisuuden toimintaa tai kontrolloimaan asekauppaa.

Kuitenkin suurin osa – miltei 70 prosenttia – maailman köyhistä elää nykyään keskituloisissa maissa. Köyhyyden keskittyminen nouseviin talouksiin tuo köyhyyden vastaiseen työhön omat vaikeutensa. Seitsemän konkreettista vuosituhattavoitetta ovat luonteeltaan sellaisia, että kaikkien on ollut helppo hyväksyä ne. Kukapa vastustaisi parempaa koulu-

tusta, kohentunutta lasten terveyttä tai tarttuvien tautien vastaista työtä?

Tavoitteiden kansallinen arviointi voi kuitenkin nostattaa torjuntareaktion. Kun arviointiin tuodaan mukaan kysymykset sosiaalisista, poliittisista ja taloudellisista oikeuksista, valtiot vetoavat kärkeästi omaan suvereniteettinsa. Eikä kehityspoliittisista tavoitteista ole mahdollista sopia ilman kaikkien valtioiden sitoutumista.

Niin hauraissa kuin vahvoissakin valtioissa väestönkasvu sekä tarve turvata kasvavan väestön kohtuullinen toimeentulo asettavat omat haasteensa. Kansainvälisiä avainkysymyksiä ovat edelleen vastuullinen sijoittaminen ja kaupankäynti, teknologian saatavuus sekä velkaongelman hallinta. Mikäli yhteistä näkemystä ei saavuteta vuoden 2015 YK:n yleiskokoukseen mennessä, uhkaa köyhyysongelma jäädä ratkaisematta.